

DOI <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2023-3-338-344>
УДК 657.37

Аделіна КОШЛІ

здобувачка вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0002-5301-0427

Людмила МЕЛЬЯНКОВА

к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0001-5836-9554

УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ В ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ

***Анотація.** Важливим аспектом у процесі управлінського звітнього обліку на підприємствах є ефективне використання інформаційно-технологічних ресурсів. Сучасне бізнес-середовище стає все більш складним і вимагає оперативного та точного аналізу даних для прийняття стратегічних рішень. Метою даного дослідження є вивчення того, як використання інформаційних технологій допомагає покращити процес збору, аналізу та представлення даних в управлінських звітах. У роботі розглянуто роль інформаційних технологій у забезпеченні ефективного збору, обробки та аналізу даних, необхідних для управлінської звітності; важливі аспекти інформаційно-технологічного забезпечення управлінської звітності, включаючи використання спеціалізованих програм, систем управління даними, аналітичних інструментів та хмарних технологій. Ці засоби дозволяють швидко та ефективно обробляти великі обсяги даних, виконувати комплексний аналіз та забезпечувати зрозумілу інформацію для прийняття управлінських рішень. Також визначено, що впровадження сучасних інформаційно-технологічних рішень сприяє підвищенню ефективності управлінської діяльності, зниженню ризиків та покращенню прийняття рішень. Досліджено переваги інформаційно-технологічного підходу до управлінської звітності, такі як зменшення часу на формування звітів, поліпшення точності та надійності даних, забезпечення доступності інформації для різних рівнів управління та підвищення аналітичних можливостей. У підсумку, запропоновано високоцінний огляд ролі інформаційно-технологічного забезпечення в управлінській звітності і наголошено на необхідності використання сучасних технологій для ефективного управління організацією, прийняттю обґрунтованих рішень та досягненню стратегічних цілей з метою досягнення конкурентної переваги та успіху в динамічному бізнес-середовищі. Усі ці аспекти роблять дану роботу цікавою для менеджерів та фахівців, які цікавляться використанням інформаційно-технологічних рішень для поліпшення управлінської звітності та досягнення стратегічних цілей своєї організації.*

***Ключові слова:** управлінська звітність, інформаційно-технологічне забезпечення, програмні засоби, управлінські рішення, управлінська діяльність, автоматизація управлінського обліку.*

JEL Classification: M14, M41

***Absztrakt.** A vállalkozások vezetői számvitelének folyamatában fontos szempont az információs technológiai erőforrások hatékony felhasználása. A modern üzleti környezet egyre összetettebbé válik, ezért gyors és pontos adatelemzést igényel a stratégiai döntéshozatalhoz. A tanulmány célja annak tanulmányozása, hogy az információs technológia alkalmazása hogyan segíti elő az adatok gyűjtésének, elemzésének és a vezetői jelentésekben való bemutatásának folyamatát. A tanulmány*

megvizsgálja az információs technológiák szerepét a vezetői jelentéskészítéshez szükséges adatok hatékony gyűjtésében, feldolgozásában és elemzésében; a vezetői jelentéskészítés informatikai támogatásának fontos szempontjait, ideértve a speciális programok, adatkezelő rendszerek, elemző eszközök és felhőtechnológiák használatát. Ezek az eszközök lehetővé teszik nagy mennyiségű adat gyors és hatékony feldolgozását, komplex elemzések elvégzését, valamint egyértelmű információk biztosítását a vezetői döntések meghozatalához. Megállapítást nyert az is, hogy a korszerű informatikai megoldások bevezetése hozzájárul az irányítási tevékenység hatékonyságának növeléséhez, a kockázatok csökkentéséhez és a döntéshozatal javításához. Tanulmányoztuk a vezetői jelentéskészítés informatikai megközelítésének előnyeit, mint például a jelentések elkészítésére fordított idő csökkentését, az adatok pontosságának és megbízhatóságának javítását, az információk elérhetőségének biztosítását a vezetés különböző szintjei számára, valamint az elemzési képességek növelését. Ennek eredményeként értékes áttekintést kapunk az információs technológiai támogatás szerepéről a vezetői jelentéskészítésben, valamint a modern technológiák alkalmazásának szükségességéről a szervezet hatékony irányításához, a megalapozott döntések meghozatalához és a stratégiai célok eléréséhez a versenyelőny és a vállalati siker elérése érdekében egy dinamikus fejlődő üzleti környezetben. Mindezek a szempontok teszik érdekessé ezt a munkát azon vezetők és szakemberek számára, akik érdeklődnek az információs technológiai megoldások alkalmazásában a vezetői jelentéskészítés javítása és szervezetük stratégiai céljainak elérése érdekében.

Kulcsszavak: vezetői jelentéskészítés, informatikai támogatás, szoftverek, menedzsment megoldások, menedzsment tevékenység, vezetői számvitel automatizálása.

Abstract. An important aspect of managerial reporting in enterprises is the efficient utilization of information technology resources. The modern business environment is becoming increasingly complex and demands prompt and accurate data analysis for strategic decision-making. The aim of this research is to investigate how the use of information technologies helps improve the process of data collection, analysis, and presentation in managerial reports. The paper explores the role of information technology in enabling effective data collection, processing, and analysis necessary for managerial reporting. It highlights the crucial aspects of IT infrastructure for managerial reporting, including the use of specialized software, data management systems, analytical tools, and cloud technologies. These tools enable quick and efficient processing of large volumes of data, perform comprehensive analysis, and provide actionable information for managerial decision-making. Furthermore, it is identified that the implementation of modern information technology solutions contributes to enhanced managerial efficiency, risk reduction, and improved decision-making. The advantages of the IT approach to managerial reporting are examined, such as reduced reporting time, improved data accuracy and reliability, accessibility of information for various management levels, and enhanced analytical capabilities. In conclusion, a valuable overview of the role of information technology in managerial reporting is presented, emphasizing the necessity of utilizing modern technologies for effective organizational management, informed decision-making, and the achievement of strategic goals to attain competitive advantage and success in a dynamic business environment. All these aspects make this work interesting for managers and professionals interested in leveraging information technology solutions to enhance managerial reporting and achieve their organization's strategic objectives.

Keywords: managerial reporting, information technology infrastructure, software tools, managerial decisions, managerial activity, automation of management accounting.

Постановка проблеми. Управлінська звітність є невід'ємною частиною ефективного управління підприємством. Забезпечення якісної та точної інформації в управлінських звітах є ключовим фактором для прийняття обґрунтованих стратегічних рішень. Однак, у сучасному бізнес-середовищі, що

характеризується швидкими змінами та великим обсягом даних, виникають складнощі у зборі, аналізі та представленні інформації в управлінських звітах.

Інформаційно-технологічне забезпечення може відігравати важливу роль у поліпшенні процесу управлінської звітності. Однак, багато підприємств стикаються з питаннями, пов'язаними з вибором та впровадженням відповідних інформаційних технологій для оптимізації процесу збору, обробки та аналізу даних. Необхідно розглянути різні аспекти інформаційно-технологічного забезпечення, включаючи використання спеціалізованих програм, систем управління даними, аналітичних інструментів та хмарних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців присвячено дослідженню застосування інформаційних технологій в управлінському обліку. Серед вітчизняних дослідників, які внесли вагомий внесок у цю тему, можна виокремити М.М. Бенько, Л.В. Гуцаленко, Н.С. Марушко, Д.С. Лозовицький, Г.М. Воляник, С.В. Івахненко, С.О. Левицька, В.Д. Шківр та Н.В. Антоненко. Зарубіжні дослідники, такі як Д. Баррі, У. Бек, С. Діпіаза, Р. Екклз, Б. Лева, Д. Уїтні, Л. Лесков, Н. Наумов та інші, також приділяли увагу автоматизації управлінського обліку.

Аналіз сучасного стану досліджень у цій сфері свідчить про значний інтерес науковців і практиків до використання інформаційних технологій в управлінському обліку підприємств.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри велику кількість публікацій вітчизняних і зарубіжних науковців, дослідження з автоматизації управлінського обліку на підприємствах України та вибору оптимального програмного продукту у сучасних умовах економічного розвитку ведення даного виду обліку характеризуються обмеженістю використання інформаційних технологій для управлінського обліку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті дослідження ролі і впливу інформаційно-технологічного забезпечення на процес управлінської звітності в організаціях. Стаття спрямована на вивчення та аналіз сучасних тенденцій, методів і інструментів використання інформаційних технологій для забезпечення ефективності та якості управлінської звітності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах господарювання велика увага приділяється всім аспектам інформаційного забезпечення діяльності підприємств. Інформація виступає основним фактором, що впливає на фінансово-господарські процеси на мікро- та макрорівнях. Управлінський облік, зокрема, знаходиться в постійно змінюваному середовищі, адже структура підприємства, сфери діяльності та масштаби бізнесу зазнають впливу зовнішнього середовища. Розвиток інформаційних технологій, зі свого боку, сприяє використанню нових інструментів у системі управлінського обліку, розширюючи спектр завдань та забезпечуючи більш оперативний збір та обробку інформації, доповнюючи можливості та формати інформації [1; 34].

Технологічне забезпечення управлінської звітності включає в себе використання різних інформаційних технологій та програмних засобів для збору,

обробки, аналізу та представлення даних управлінського обліку. Ці технології сприяють автоматизації процесів звітності та полегшують доступ до потрібної інформації для прийняття управлінських рішень.

У статті Н.Л. Шишкової щодо перспектив ІТ-модернізації бухгалтерського обліку серед переваг цифровізації управлінського обліку наводяться наступні напрями:

- забезпечення оперативного пошуку та обробки інформації та ведення обліку в режимі реального часу;
- синтез та розширена мова бухгалтерської звітності різних сфер бізнесу;
- хмарні технології обробки та зберігання інформації;
- оперативність контролю помилок;
- візуалізація процесів та результатів;
- м'які цифрові інфраструктури;
- резервне копіювання даних [2].

Одним з ключових елементів технологічного забезпечення управлінської звітності є використання спеціалізованого програмного забезпечення, такого як системи управління підприємством (Enterprise Resource Planning), бізнес-аналітичні системи, системи бюджетування та планування. Ці системи дозволяють ефективно збирати дані з різних джерел, створювати звіти, виконувати аналіз та візуалізацію даних.

Технологічне забезпечення також включає в себе застосування хмарних технологій, що дозволяють зберігати дані в хмарних сервісах і мати доступ до них з будь-якого місця та пристрою. Це спрощує обмін інформацією між різними підрозділами підприємства і забезпечує швидкий доступ до актуальних даних.

Крім того, технологічне забезпечення може включати використання бізнес-інтелекту і аналітичних інструментів для поглибленого аналізу даних та виявлення залежностей та тенденцій. Це дозволяє керівникам отримувати більш детальну інформацію про фінансовий стан і результати діяльності підприємства.

Для поліпшення управлінського обліку та складання управлінської звітності, на ринку програмних продуктів пропонується широкий вибір пакетів програм. В Україні ринок інформаційних систем представлений різноманітними автоматизованими системами обліку. У таблиці 1 наведено найбільш відомі та адаптовані до вітчизняної практики програмні продукти та їх переваги. Варто зазначити, що кількість таких систем постійно зростає, а разом з цим розширюється їхня функціональна спроможність.

Для керівників підприємств виникає важливе питання щодо вибору системи для автоматизації управлінського обліку, який є основою успішної діяльності бізнесу. Вірний вибір системи є важливим кроком у максимізації ефективності ведення облікової діяльності, що є необхідним у розвитку підприємства в інноваційному напрямку [3].

Одним із провідних продуктів для забезпечення автоматизації управлінської діяльності бізнесу, на нашу думку, є "BAS Комплексне управління підприємством".

Таблиця 1

Переваги програмних продуктів для управлінського обліку*

Програмний продукт	Характеристика
Парус ERP	Програмні рішення для управління підприємствами малого та середнього бізнесу, а також програмні продукти для автоматизації управління крупними підприємствами та планування їхньої діяльності у різних сферах бізнесу
Дебет Плюс	Повний набір програмного забезпечення, який надає всі необхідні функції для обліку, включає модуль "Управлінський облік". Ця система має модульну структуру, що дозволяє розширювати готову робочу конфігурацію за допомогою додаткових модулів
Універсал	Програмний комплекс дозволяє поєднати різноманітні облікові завдання, такі як бухгалтерський, оперативний і виробничий облік, в одному інформаційному просторі. Цей комплекс має міцну багаторівневу архітектуру, яка дозволяє його адаптувати до специфіки будь-якого підприємства без необхідності внесення змін до програмного коду. Унікальна архітектура також дозволяє модернізувати комплекс до масштабної системи, не змінюючи структуру бази даних
Інфо-підприємство	Платформа має здатність повністю контролювати фінансово-господарську діяльність підприємства та спрямована на забезпечення індивідуального підходу до клієнтів. Виробник пропонує можливість повної або часткової адаптації програмного забезпечення відповідно до потреб кожного користувача
DeloPro	Програмний продукт дозволяє користувачам самостійно вносити зміни до програми відповідно до нормативно-законодавчих вимог та власних потреб. Робота з програмою здійснюється через web-інтерфейс, що забезпечує зручність і доступність користування
SAP R/3 модуль CO	Корпоративна бізнес-система включає в себе взаємопов'язані прикладні модулі, які підтримують різні бізнес-процеси

*Сформовано авторами за джерелами [4; 5]

"BAS Комплексне управління підприємством" є інтегрованим рішенням, що охоплює основні аспекти управління та обліку. Це комплексне рішення дозволяє створити єдину інформаційну систему для ефективного управління різними аспектами діяльності малих і середніх підприємств. "BAS Комплексне управління підприємством" сприяє підвищенню продуктивності роботи всіх відділів підприємства та поліпшенню взаємодії між підрозділами.

"BAS Комплексне управління підприємством" включає такі підсистеми для комплексного вирішення задач:

- Управління фінансами. Продукт має функціональність для створення і контролю заявок на витрати, включаючи оплату. Також реалізовано облік розрахунків з банком за еквайрингові операції, включаючи реєстрацію платежів, повернень, а також звітів від банків. Це дозволяє відстежувати кожну операцію від проведення платежу до надходження коштів на рахунок.

Продукт також забезпечує облік фінансових результатів за напрямками діяльності, що можуть бути гнучко налаштовані, залежно від потреб підприємства, таких як точки продажу, асортимент або проекти. Крім того,

програма підтримує опис правил розподілу собівартості і виторгу від продажів за різними напрямками діяльності, що базуються на аналізі продажів.

- Бюджетування. Програма забезпечує зручне налаштування структури бюджетів за допомогою "табличної моделі бюджетування", інтегрованої з різноманітними інструментами автоматичного розрахунку бюджетних статей. Можливе використання до 6 аналітичних параметрів для кожної статті бюджету. Відображення, редагування та збереження бюджетних примірників здійснюються в одній зручній формі. Програма також зберігає історію змін значень бюджетних статей.

Розрахунок планових показників виконується шляхом редагування бюджету та можливості використання розрахунків за формулою з різних джерел даних. Опція версіонування дозволяє порівнювати, згортати, видаляти та відкатуватись до попередніх версій бюджетів. Ці можливості спрощують впровадження та коригування обраних бюджетних моделей, забезпечуючи оптимізацію процесу.

- Моніторинг та аналіз показників діяльності підприємства. Програма надає можливості створення ієрархічної моделі цілей та цільових показників, а також включає інструменти для моніторингу ключових показників діяльності (KPI).

- Регламентований облік. Продукт надає користувачеві набір стандартних звітів, які дозволяють аналізувати залишки, обороти рахунків та проводки в різних аналітичних розрізах. За допомогою налаштувань групування, відбору і сортування інформації користувач може формувати звіти, враховуючи специфіку діяльності організації та виконуваних функцій.

Програма включає обов'язкові (регламентовані) звіти, які призначені для подання власникам організації та контролюючим державним органам, такі як форми звітності та податкові декларації. У разі, якщо нормативними документами передбачена можливість, регламентовані звіти можуть бути експортовані у електронному форматі [6].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інформаційно-технологічне забезпечення є невід'ємною складовою управлінської звітності на підприємствах. Використання інформаційних технологій дозволяє покращити процес збору, аналізу та представлення даних управлінських звітів, сприяє підвищенню ефективності управлінської діяльності та прийняттю обґрунтованих рішень. Впровадження сучасних інформаційно-технологічних рішень має переваги, такі як зменшення часу на формування звітів, поліпшення точності та надійності даних, забезпечення доступності інформації для різних рівнів управління та підвищення аналітичних можливостей.

На основі проведеного дослідження можна визначити кілька перспективних напрямків для подальших досліджень:

1. Дослідження нових технологій: Розвиток інформаційних технологій постійно прогресує, тому варто досліджувати нові технології, які можуть покращити процес управлінської звітності, такі як штучний інтелект, машинне навчання та інші.

2. Дослідження впливу інформаційно-технологічного забезпечення на стратегічні рішення: Варто вивчити, як використання інформаційних технологій

управлінської звітності впливає на прийняття стратегічних рішень підприємства і як це сприяє досягненню стратегічних цілей.

3. Дослідження впливу культури підприємства на інформаційно-технологічне забезпечення: Варто дослідити, як культура організації впливає на впровадження і використання інформаційних технологій управлінської звітності та як можна створити сприятливе середовище для їх успішної імплементації.

4. Дослідження викликів та перешкод: Варто проаналізувати перешкоди та виклики, з якими стикаються підприємства під час впровадження інформаційно-технологічного забезпечення управлінської звітності, і розробити рекомендації щодо їх подолання.

Ці напрямки досліджень можуть сприяти подальшому розвитку управлінської звітності в інформаційно-технологічному контексті та забезпечити підприємствам більш точну, швидку та ефективну інформацію для прийняття стратегічних рішень.

Список використаних джерел

1. Афанас'єва І. Інформаційна система управлінського обліку в умовах діджиталізації економіки. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій: Серія «Економіка і управління»*. 2021. № 49. С. 32–41. URL: <http://surl.li/knifo> (дата звернення: 16.05.2023).
2. Шишкова Н.Л. Перспективи ІТ-модернізації бухгалтерського обліку: актуалізація теорії і практики. URL: <https://doi.org/10.33271/ev/67.146> (дата звернення: 16.05.2023).
3. Знамеровська А., Король С. Інформаційні технології управлінської звітності. *Молодий вчений*. 2019. Т. 11, № 75. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-107> (дата звернення: 21.05.2023).
4. Аналоги програми 1С для обліку в Україні. URL: <http://surl.li/gkyip> (дата звернення 21.05.2023 р.).
5. Добровольська О.А., Ковова І.С. Вітчизняні засоби автоматизації обліку і контролю розрахунків з постачальниками. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія «Економічні науки», № 11, 2018. URL: <http://surl.li/knifn> (дата звернення 23.05.2021 р.).
6. BAS Комплексне управління підприємством. *BAS. Рішення BAS*. URL: <http://surl.li/knifj> (дата звернення: 27.05.2023).

References

1. Afanasieva, I. (2021). Information system of management accounting in the conditions of digitalization of the economy. *ECONOMICS AND MANAGEMENT: Collection of scientific works*, (49), 32–41. <http://surl.li/knifo> (accessed 16 May 2023) [in Ukrainian]
2. Shyshkova, N. (2019). Perspectives of IT-modernization of accounting: actualization of theory and practice. *Economics Bulletin*, (3 (67)), 146–159. <https://doi.org/10.33271/ev/67.146> (accessed 16 May 2023) [in Ukrainian]
3. Znamerovska, A., & Korol, S. (2019). Information technology management reporting. *Young Scientist*, 11(75). <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-107> (accessed 21 May 2023) [in Ukrainian]
4. *Analogues of the 1C program for accounting in Ukraine*. 1C PROJECT. <http://surl.li/gkyip> (accessed 21 May 2023) [in Ukrainian]
5. Kovova, I., & Dobrovolska, O. (2018). Domestic automation tools for accounting and calculations control with counterparties. *International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*, (11). <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2018-11-4320> (accessed 23 May 2023) [in Ukrainian]
6. *BAS Comprehensive Enterprise Management*. BAS. Solution of BAS. <http://surl.li/knifj> (accessed 27 May 2023) [in Ukrainian]